

Джийн Калогридис

Катерина де Медичи

КРАЛИЦАТА, ПОДВЛАСТНА НА ДЯВОЛА

Джийн Калогридис

Катерина де Медичи

КРАЛИЦАТА, ПОДВЛАСТНА НА ДЯВОЛА

Превела от английски:

Емилия Ничева-Карастойчева

ИК „ЕМАС“

София

На Ръсел Галън

Jeanne Kalogridis

THE DEVIL'S QUEEN

© 2009 by Jeanne Kalogridis

© akg-images/Rabatti-Domongie – cover image

Джийн Калогридис

КАТЕРИНА ДЕ МЕДИЧИ

Кралицата, подвластна на Дявола

Превела от английски: *Емилия Ничева-Карастойчева*

Оформление на корицата: *Борис Драголов*

Илюстрация на корицата: „Сватбата на Анри II и Катерина де Медичи“ от Джакомо Чименти
Емполи (детайл)

© ИК „ЕМАС“

Всячки права запазени!

ПЪРВА ЧАСТ

БЛОА, ФРАНЦИЯ

Август 1556

Пролог

На пръв поглед той не изглеждаше забележителен мъж – нисък и набит, с посребряла коса и неугледно облечен като човек от простолюдието. Не виждах лицето му от наблюдателницата си два етажа над него, но забелязах как трепна, когато слезе от каретата и кракът му докосна плочника. Махна да му подадат бас-туна и улови ръката на кочияша. Дори с помощ крачеше внимателно и колебливо в знойната утрин и аз си помислих поразена: „Той е престарял болник и нищо повече.“

Зад него над реката отрано се бяха събрали облаци, вещаещи следобедна буря, но засега не забулваха напълно слънцето. Лъчите му се провираха през пролуките и водите на Лоара ги отразяваха ослепително.

Отдалечих се от прозореца и седнах на стола си. Искях да омая госта си, да го очаровам, за да не съзре нервността ми, ала напоследък няхах охота за преструвки. Носех траур – черни, семпли дрехи – и не изглеждах величествено. Бях възпълно, грозновато същество, много изморено и много тъжно.

– Слава богу, че са бебетата – бе промърморила акушерката.

Мислеше, че спя. Чух я обаче и разбрах – животът на кралицата е по-ценен от живота на дъщерите ѝ. Да, те имаха братя и сестри – кралският род бе в безопасност. Ала ако не бях обезкървена и обезнадеждена, щях да я зашлевя. Сърцето ми скърбеше въпреки всичко.

Предприех последния си опит за раждане без страх – начина-

нието винаги ми се отдаваше гладко. Силна и решителна съм. Не се плаша от болката. Бях избрала дори имена – Виктоар и Жана – защото Руджиери предсказа, че ще имам близначки. Не ме предупреди обаче, че ще умрат.

Първото дете не бързаше да се появи на белия свят – забавянето притесни мен и дори акушерката. Изтощих се да седя върху родилния стол.

След ден и половин нощ се роди Виктоар – не бях виждала по-дребно бебе, твърде немошно да изплаче, както се полага. Раждането ѝ не ми донесе успокоение – Жана отказваше да излезе. Агонията продължи с часове, нощта отново стана ден, а сутринта – следобед. Инатливо заседналото тяло на детето не слизаше надолу. Решихме да счупим краката му, за да го измъкнем, преди да ме убие.

После акушерката пхна ръка в мен и се чу приглушено изхрущяване на дребни кости. Извиках, ужасена от звука, не от болката. Жана се появи мъртва. Не събрах сили да я погледна.

Болнавата ѝ близначка живя три седмици. В деня, когато и Виктоар предаде Богу дух, ме обзе студено, гнетящо убеждение – след толкова години магията на Руджиери отслабваше; смъртна опасност грозеше съпруга ми и живите ми деца.

Глождеше ме и четиристишието във великата книга, написана от Пророка – опасяхах се, че то предизвестява печалния край на скъпия ми Анри. Имам склонност да търся ревностно отговори и не бих намерила покой, докато не науча истината от устата на прочутия предсказател.

На вратата се почука и тихият глас на стража ме върна в настоящето. Подканих го да влезе, вратата се отвори и войникът въведе накуцващия гостенин. По лицето на стража се изписа удивление, че съм съвсем сама, без придворните дами. На Диян бях намерила работа другаде и бях отпратила дори мадам Жонди. Исках да разговарям на четири очи с посетителя.

– Ваше Величество – акцентът на Пророка издаваше южняшко потекло. Имаше лице, меко като закръглена луна, и благи очи.

Мадам Жонди твърдеше, че е евреин, но в чертите му не за-

белязах свидетелство, подкрепящо думите ѝ. Нестабилен дори с бастуна, той успя все пак да свали шапка и да се поклони криволяво. Косата му – дълга, сплъстена и оредяла на темето – се спусна пред лицето му и го закри.

– За мен е чест да ме приемете. Покорно благодаря – изрече той. – Моля се да служа на вас и на Негово Величество, както ви е угодно. Готов съм да ви дам дори живота си. – Гласът му пресекна и пръстите, стиснали шапката, потрепериха. – Ако е възникнало съмнение относно моята порядъчност, знайте, че не съм еретик, а добър католик, посветил живота си на Бог. Написах виденията си по Негова воля. Те са изпратени от Него и само от Него, а не от нечист дух.

Бях чувала често да го обвиняват, че общува с демони. През последните години се местел от село в село, за да не го хвърлят в затвора. Крехък, уязвим, той ме погледна колебливо. Бе прочел писмото ми, ала несъмнено знаеше каква дълбока омраза таи съпругът ми, кралят, към окултното и протестантите; боеше се навярно да не би да е попаднал в капана на Инквизицията.

Побързах да го успокоя.

– Не се съмнявам, мосю Нострадамус – уверих го топло, усмихнах се и му протегнах ръка. – Затова ви помолих за помощ. Благодаря, че изминахте толкова дълъг път и си създадохте толкова неудобства, за да ни посетите. Дълбоко сме ви признателни.

Тялото му се разтресе, освободило се от лапите на страха. Той изкуцука напред и целуна ръката ми; косата му погали меко кокалчетата на пръстите ми. Дъхът му миришеше на чесън.

Погледнах към стража.

– Свободен си.

Той повдигна вежди – как така го отпращам толкова нетърпеливо, за да остана насаме с госта – и погледът ми се втвърди едва доловимо. Той кимна, поклони се и излезе.

Останах сама с Пророка, който не приличаше на пророк.

Нострадамус се изправи и отстъпи назад. Очите му се насочиха към прозореца и сцената отвъд него. Тревогата му отшумя, заменена от спокойна вглъбеност.

– А... Децата... – прошепна той, сякаш на себе си.

Обърнах се и видях Едуар да тича след Марго и малкия Навара по поляната в двора, пренебрегнал виковете на бавачката да не бърза толкова.

– Негово Височество принц Едуар обича да преследва сестра си – обясних.

Петгодишният Едуар вече бе необичайно висок за възрастта си.

– Двамата по-малки – момченцето и момиченцето – приличат на близнаци, но знам, че не са.

– Дъщеря ми Марго и братовчед ѝ Анри Наварски. Наричаме го Малкия Анри или Навара, за да не го бъркаме с краля.

– Приликата е изумителна – промърмори той.

– И двамата са тригодишни. Марго е родена на тринайсети май, а Навара – на тринайсети декември.

– Свързани от Съдбата – отрони замислено той и се обърна отново към мен.

Очите му бяха твърде големи за лицето – като моите – но ясни, светлосиви. Притежаваха детска откритост и под взора им се почувствах необичайно неловко.

– Имах син и дъщеря – сподели тъжно той.

Отворих уста да изразя съболезнования и да спомена, че знам. Най-талантливият лекар в цяла Франция се бе прославил, спасявайки мнозина чумави, ала се бе оказал безпомощен да изцели съпругата и децата си, отнесени от болестта.

Не успях обаче да проговоря, защото той продължи:

– Не искам да проявявам грубост, мадам, натрапвайки скръбта си на жена в траур. Споменавам я само за да обясня, че познавам естеството на мъката ви. Наскоро научих, че скърбите за изгубените си дъщери. Няма по-голяма трагедия от смъртта на дете. Моля се на Бог да утеши и вас, и краля.

– Благодаря, мосю Нострадамус – смених бързо темата, защото искреното му съчувствие заплашваше да ме разплаче. – Седнете, моля – посочих стола срещу моя и табуретката за крака, поставена специално за него. – Достатъчно страдания ви причиних. Настанете се удобно и ще ви кажа кога са родени децата.

– Изключително любезна сте, Ваше Величество.

Седна и изпъшка тихо, повдигайки болния си крак върху ниската табуретка. Подпря бастуна до себе си, за да му е под ръка.

– Искате ли лист и писалка?

Потупа се с пръст по челото.

– Не, ще запомня. Да започнем с най-големия. Дофинът, роден на деветнайсети януари, 1554-та година. За да начертая звездна карта, са ми необходими...

– Часът и мястото – прекъснах го.

Понеже пресмятам умело, вече се бях научила да съставям хороскопи. Не се доверявах обаче на интерпретациите си и твърде често се надявах да са погрешни.

– Майките не забравят тези неща, разбира се. Франсоа е роден в двореца „Фонтенбло“ няколко минути след четири следобед...

– Няколко минути... – повтори той и пръстът, потупал челото му, сега го заразтрива, сякаш да запечата факта в паметта му. – Знаете ли колко минути? Три, десет?

Сбърчих чело, мъчейки се да си спомня.

– По-малко от десет. За съжаление бях изтощена и не съм в състояние да ви отговоря по-точно.

Не говорихме за момичетата Елизабет и Марго – според салическия закон момичетата нямат право да наследяват трона на Франция. Съсредоточихме се върху наследниците – Шарл-Максимилиан, роден на двацет и седми юни 1550-та година в „Сен Жермен ан Лайе“, и скъпия ми Едуар-Александър, роден в годината след Шарл, на деветнайсети септември, двацет минути след полунощ.

– Благодаря, Ваше Величество. Ще ви донеса подробни хороскопи след два дни – обеща Нострадамус, след като приключих. – Вече съм се подготвил, понеже рождените дати на момчетата са обществено достояние.

Той не понечи да стане, както очаквах. Продължи да се взира в мен с чистите си, спокойни очи и в последвалата тишина аз събрах смелост и проговорих.

– Сънувам зловобни сънища.

Странното признание не го изненада никак.

– Позволявате ли ми да бъда откровен, мадам? – попита вежливо. Преди да отговоря, продължи: – Имате астролози. Не съм първият, който ще състави хороскоп на децата ви. Ще го направя, разбира се, но не ме извикахте само за това.

– Да – признах. – Четох книгата ви с пророчества.

Прочистих гърло и изрецитирах трийсет и петото четиристишиие, повалило ме на колене, когато го прочетох за пръв път.

*Младият лъв ще надвие стария
в единоборство на бойно поле.*

*Ще пронизе очите му в златна клетка – две рани в една –
обричайки го да срещне в мъки смъртта.*

– Пиша, каквото трябва – Нострадамус ме погледна по-предпазливо. – Не твърдя, че разбирам смисъла на думите.

– Аз обаче го разбирам. – Приведох се напред, неспособна да прикривам повече безпокойството си. – Съпругът ми, кралят, е лъвът. По-възрастният. Сънувах... – Поколебах се, защото не исках да изрека гласно ужасяващото видение.

– Мадам, с вас се разбираме добре. По-добре, мисля, отколкото ни разбират другите. Виждаме неща, невидими за другите. Твърде много, за да сме спокойни.

Извърнах лице и се втренчих през прозореца. Под яркото слънце в градината Едуар, Марго и малкият Навара се гонеха около зелените живи плетове. Представих си разцепени глави и пронизани тела; мъже се мятат, дават се в потоци кръв.

– Не искам да виждам повече – прошепнах.

Не знам как разбра. Навярно го прочете по лицето ми, както предсказателите четат по линиите на дланта, или вече бе съставил рождената ми карта със зловредния Марс. Или пък издайнически страх бе просветнал в очите ми, докато произнасях трийсет и петото четиристишиие.

– Кралят ще умре – казах му. – Моят Анри ще умре твърде млад, ще го сполети ужасна смърт, ако не успее никак да я пре-

дотвратя. Знаете го, написано е в поемата. Кажете ми, че съм права, и ще ми помогнете да направя необходимото, за да го спася. Съпругът ми е моят живот, моята душа. Умре ли, няма да искам да живея.

Преди толкова години вярвах, че сънят ми се отнася само за Анри. Мислех, че жестокият му край е най-лошото, което ще сполети мен, наследниците му и Франция.

Сега е лесно да прозра каква грешка съм допуснала. И колко глупаво е, че спокойните думи на Пророка ме ядосаха.

– Пиша, каквото ми нареди Бог, Ваше Величество. Волята Му е над всичко. Не съм в състояние да я тълкувам. Щом Бог ви е изпратил виденията, длъжна сте да разберете какво цели.

– Длъжна съм да опазя краля – отвърнах му, – и децата си.

– Сърцето ви подвежда – той потрепери, сякаш го сграбчиха невидими хищнически нокти. После проговори с глас на чуждо, не съвсем човешко създание. – Децата... – промърмори и тогава разбрах, че вижда дори най-тъмните тайни. Притиснах с длан кървавата перла, сгушена до сърцето ми, сякаш така щях да скрия истината. – Децата са родени под нещастна звезда. Няма спасение.

ВТОРА ЧАСТ

ФЛОРЕНЦИЯ, ИТАЛИЯ

Май 1527

Първа глава

Срещнах магьосника Козимо Руджиери в злокобен ден.

Усетих го призори в тропота на конски копита върху павираната улица пред имението. Вече се бях събудила и облякла и се канех да сляза долу, когато чух шумотевицата. Надигнах се на пръсти и надникнах през прозореца с разтворени кепенци в спалнята ми.

Придружен от дузина войници, Пасерини пришпорваше разпенения си кон по широката Виа Ларга. Носеше червената си кардиналска роба, но бе забравил шапката си – или беше паднала, докато е препускал бясно – и бялата му коса стърчеше на туфи над главата. Той изкрещя лудешки на коняря да отвори портата.

Спуснах се бързо по стълбите и стигнах площадката едновременно с леля Клариса – красива жена в годината преди безвременната ѝ смърт, деликатна като Грациите на Ботичели. Носеше рокля от розово кадифе, прозирен воал покриваше кестенявата ѝ коса.

Нямаше обаче нищо деликатно в нрава на леля Клариса. Братовчедът ми Пиеро често наричаше майка си „най-неумолимият мъж в семейството“. Тя не скланяше глава пред никого, а още по-малко пред четиримата си синове и съпруга си – Филипо Строци, могъщ banker. Имаше остър език и бърза ръка и не се колебаше да нанася удари и с двете.

Тази сутрин бе намръщена. Забеляза ме и аз сведох глава и очи, защото нямаше начин да умилостивиш леля Клариса.

На осем години аз бях неудобно дете. Мама починала девет

дни след раждането ми, последвана шест дни по-късно от татко. За щастие от мама бях наследила огромно богатство, а от татко – титлата херцогиня и правото да управлявам Флоренция.

Това поощрило леля Клариса да ме доведе в Палацо Медичи и да ме отгледа, за да изпълня предназначението си. Не криеше обаче, че съм бременна. Освен своите синове, тя се бе нагърбила да възпита още двама сираци от семейство Медичи – моя полубрат Алесандро и братовчед ми Иполито, незаконен син на прачичо ми Джулиано де Медичи.

Леля Клариса застава до мен на стълбищната площадка и в същия момент от входа под нас долетя глас – кардинал Пасерини, гонфалониер¹ на Флоренция, говореше на някакъв прислужник. Не долавях думите му, ала тембърът на гласа му издаваше ясно посланието: беда. Виждаше се краят на безопасния и удобен живот, който споделях с братовчедите си във фамилията.

Докато го слушаше, по чертите на Клариса пробяга страх, заменен тутакси от обичайната ѝ твърдост. Тя ме изглежда с присвити очи да провери дали съм забелязала моментната ѝ слабост и да ме сплаши, ако съм я зърнала.

– Веднага отивай в кухнята. Никакво размотаване, никакво бърбурене с никого – нареди ми тя.

Подчиних се и тръгнах надолу, но скоро разбрах, че съм твърде разтревожена да закувам. Запътих се към голямата зала, където леля Клариса и кардинал Пасерини бяха потънали в напрегнат разговор. Негово Сиятелство шепнеше, ала долових няколко думи, произнесени от леля Клариса.

„Глупак.“

„Какво е очаквал оня идиот Климент?“

Обсъждаха папата – по рождение Джулио де Медичи – чието влияние подхранваше могъществото на семейството ни. Макар и дете, разбирах достатъчно от политика, за да знам, че далечният ми братовчед папа Климент враждува с Карл, императора на

¹ Най-висшият приор в Синьорията, изпълняващ функцията на държавен глава на Флорентинската република. – Бел. ред.

Свещената Римска империя, чиито войски бяха превзели Италия и застрашаваха Рим.

Вратата се отвори рязко. Пасерини подаде глава и извика Леда – робинята на леля Клариса. Кардиналът дишаше на пресекулки, лицето му сивееше, а угълчетата на устните му бяха увиснали тревожно надолу. Остана на прага с мрачно, напрегнато изражение и щом Леда се появи, ѝ нареди да доведе свако Филипо, Иполито и Алесандро.

След минута Иполито и Сандро влязоха вътре. Клариса явно стоеше до вратата, защото я чух да казва съвсем ясно на някого в преддверието: „Трябват ни хора, способни да се бият. Докато не разберем колко са, ще действаме предпазливо. Събери възможно повече, преди да мръкне, и се върни при мен.“ Странно колебание пропълзя в гласа ѝ. „И изпрати Агостино да доведе сина на астролога. Незабавно.“

Чух свако Филипо да се съгласява тихо и да излиза, затваряйки вратата. Постоях няколко минути, мъчейки се напразно да тълкувам звуците, долитащи от залата. Накрая се признах за победена и тръгнах към стълбището за детските стаи.

Шестгодишният Роберто, най-малкият син на Клариса, се втурна към мен, хленчейки и кършейки ръце. Очите му бяха затворени; едва го улових навреме, преди да ме събори.

Бях малка, но Роберто беше по-дребен от мен. Миришеше на горещина и на възкисела пот; бузите му бяха зачервени и мокри от сълзи, а дългата му като на момиче коса лепнеше по влажния му врат.

В същия момент бавачката му се появи зад него. Джиневра бе простодушна, необразована жена, облечена в износена памучна пола и бяла престилка. Обикновено прибираше косата си под шал. Онази сутрин обаче и шалът, и нервите ѝ не бяха в ред – златист кичур се спускаше пред лицето ѝ.

Роберто тропна с крак и ми изкрещя:

– Пусни ме!

Нападна ме с юмручетата си, но аз извърнах лице и го стиснах по-здраво.